

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ

Γράφει η Σοφία Ράλλη-Καθαρείου

ΗΘΙΚΗ - ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Από αύριο μπαίνουμε στο 2014 και απόψε, κατά το έθιμο, ο περισσότερος κόσμος θα συναντηθεί με φίλους και γνωστούς για να γιορτάσει το πέρας του χρόνου και την άφιξη του νέου.

Για πολλούς το 2013 ήταν χρόνος δύσκολος, ήταν χρόνος συνδεδεμένος με φυσικές καταστροφές δηλαδή πλημμύρες, πυρκαγιές και σεισμούς, με οικονομικές κρίσεις, πολεμικές συγκρούσεις, πράξεις τρομοκρατίας και με όλα τα κακά και δεινά που η φύση αλλά και οι άνθρωποι εξαπολύουν κατά καιρούς για να διαταράξουν την ισορροπία της ζωής πάνω στη γη.

Επειδή όμως έχει ήδη αποδειχθεί ότι τα κακά όπως και τα καλά έρχονται και παρέρχονται, υπάρχει μέσα στον άνθρωπο και η απεριόριστη ελπίδα ότι το αύριο θα είναι καλύτερο.

Έτσι λοιπόν, δεν θα είμαστε

εκτός πραγματικότητας, αν πάρουμε και μείς μέρος στην ευεξία της «πρωτοχρονιάς» και τραγουδήσουμε το «αρχή μηνιά κι' αρχή χρονιά κι' αρχή του καλού μας χρόνου.....»!

Αλλά τι σημαίνει αυτή η ευχή και είναι δυνατόν, η ευχή και μόνο, να μας προφυλάξει από τα προβλήματα; Πως θα βρούμε λύσεις για τις δυσκολίες της ζωής; Πως θα μπορέσει το άτομο να βρει λύση για τον εαυτό του - ενταγμένο όπως βρίσκεται στο κοινωνικό κτίσμα που του επιβάλλει υποχρεώσεις τόσο για τον εαυτό του, όσο και για το σύνολο;

Το ερώτημα για όλους μας είναι «τι πρέπει να πράξουμε πέραν του να γνωρίζουμε την πραγματικότητα του εαυτού μας και της κοινωνίας» όταν δεν γνωρίζουμε τι πρόκειται να γίνει αύριο, αφού η εμπειρία του αύριο ουσιαστικά δεν υπάρχει, εφόσον ο καινούργιος χρόνος κουβαλάει το άγνωστο.

Το αύριο, ο Νέος Χρόνος, είναι εκεί που συναντάται η άμεση αγωνία της ζωής, όταν κάθε θεώρηση του μέλλοντος δεν προσφέρεται παρά σαν μια εικασία αφού η γνώση και η εμπειρία ανήκουν στο παρελθόν και όχι στο μέλλον.

Έτσι η απάντηση στο ερώτημα «τι πρέπει να πράξω» και στο «τι μέλλει γενέσθαι» είναι η ΗΘΙΚΗ, γιατί η ηθική δεν είναι τίποτα το επίκαιρο ούτε εύρημα ενός καιρού. Η ηθική είναι υπόθεση της ευθύνης και της ελευθερίας του ατόμου της κάθε εποχής, και απευθύνεται στο δημιουργικό πνεύμα του ανθρώπου να αυτοδεσμεύεται από μέσα του, να πράττει ελεύθερα, να γίνεται δηλαδή ο άνθρωπος αγωνιστής της ελευθερίας του.

Πρωταρχική θέση κατέχει η ΗΘΙΚΗ ως προς την ουσία αλλά και την εφαρμογή της ζωής μας, γιατί δεν είναι δυνατόν να υπάρξει ζωή για τον άνθρωπο χωρίς το απαραίτητο βάθος της ηθικής.

Για μας τους Έλληνες ιδίως, λόγω της μακραίωνης ενασχόλησης των φιλοσόφων μας από αρχαιοτάτων χρόνων, η ηθική αποτελεί το βάθος του διαλόγου για την κατανόηση των αξιών του πολιτισμού μας.

ΗΘΙΚΗ είναι λοιπόν κάθε αξιολογική κρίση για την διάκριση του καλού από το κακό, μια διάκριση που καθορίζει τον σκοπό της ζωής του ανθρώπου αλλά και τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

Επομένως η ΗΘΙΚΗ απαραίτητα θα συμπεριλαμβάνει το σύνολο των κοινωνικών κωδίκων της ανθρώπινης κοινωνίας, και πιο συγκεκριμένα, θα καθορίζει το σύνολο των αρχών και αξιών που πρέπει να κυβερνούν μια πολιτισμένη κοινωνία, και όπως μας λέει ο Αριστοτέλης στα περί ηθικής συγγράμματά του, ο άνθρωπος θα ωριμάσει και θα πράξει ως ελεύθερος άνθρωπος, «θεωρητικής φιλοσοφίας τέλος αλήθεια πρακτικής δι' έργον (933 β21).